

نوشتن برای تجسم

فن نگارش برای رادیو به منظور کشاندن شنونده به پای رادیو و به گوش نگهداشتن او طراحی می‌شود؛ به همین منظور، بهتر است در نوشتن خبر برای رادیو به این نکات توجه کرد:

رادیو بعنوان رسانه‌ای شنیداری، نگارش منحصر به فردی دارد؛ زیرا متون رادیویی نه برای چشمان مخاطب بلکه فقط برای گوش‌های او نوشته می‌شود؛ پس افرادی که برای رادیو خبر می‌نویسند باید حوادث را به گونه‌ای توصیف کنند که در ذهن مخاطب مجسم شود.

خبرنویسی خوب نشانه روزنامه‌نگاری خوب هست؛ خبر، زمانی بهترین خبر خواهد بود که مخاطبان آن را بفهمند. این مقوله در خبرنگاری برای رادیو اهمیت دو چندانی پیدا می‌کند؛ زیرا آنچه از رادیو پخش می‌شود زودگذر است و باید توجه شنونده را در همان لحظات اول جلب کند. بنابراین، بهتر است خبر رادیویی به گونه‌ای نوشته شود که شنوندگان قابلیت فهم فوری آن را داشته باشند.

نوشتن جمله نخست در خبر رادیویی خیلی مهم است و در انتخاب نخستین کلمات باید دقت شود؛ زیرا شنوندگان تا به طور کامل توجهشان به خبر جلب شود این کلمات را از دست خواهند داد. همچنین خبر رادیو باید به روالی نوشته شود که توجه مخاطبان را در لحظه‌های اول جذب کند و این توجه ادامه یابد. معمولاً نویسندگان رادیو از مهمترین عنصر رویداد یا آنچه مرکز ثقل رویداد است برای جلب توجه مخاطب در لحظه‌های اول خبر استفاده می‌کنند و سپس رویداد را قبل از آنکه به توجه مخاطبان خدشه‌ای وارد آید، شرح می‌دهند.

خبرنویسی برای رادیو به طرز فریبنده‌ای ساده به نظر می‌رسد؛ اما بی‌دقتی، پیچیده نویسی و ابهام برای خبر رادیو سم است، پس نویسندگان خبر رادیو باید مستقیم، صریح، ساده و دقیق بنویسند و گویندگان نیز این چنین بخوانند. سطح دانش و اطلاعات مخاطبان رادیو نسبت به مخاطبان سایر رسانه‌ها به خصوص پائین‌تر است و به همین دلیل نویسندگان خبر رادیو خیلی بیشتر از نویسندگان سایر رسانه‌ها می‌باید سبکی ساده، روشن و صریح در نوشتن داشته باشند.

نویسندگان خبر رادیو همچنین باید توجه کنند که رادیو، لغت کوتاه را به طولانی، جمله ساده و مستقیم را به پیچیده و غیر مستقیم، سخن واقعی را به انتزاعی و صدای فعال را به منفعل ترجیح می‌دهد. چون مدت خبر در رادیو کوتاه است بهتر است از تکرار واژه‌ها خودداری شود.

جملات متون رادیویی باید کوتاه و مختصر نوشته شوند تا شنونده بتواند آنها را در ذهن خود به خوبی جای دهد و ارتباط عناصر جمله مانند فاعل، فعل و مفعول را بفهمد. درک جملات طولانی و پیچیده که اطلاعاتی را به طور فشرده بیان می‌کند از طریق گوش مشکل است؛ پس بهتر است جملات خبر رادیویی ساده و کوتاه باشند و هر جمله نیز تنها حاوی یک موضوع باشد. نوشتن دو جمله ساده بهتر از یک جمله پیچیده است.

در نوشتن خبر رادیویی، باید از واژه‌هایی استفاده شود که در ذهن شنونده مفهوم نادرست ایجاد نکند؛ واژه‌های ساده که برای همگان قابل درک هستند از کلمه‌های زیبا و پیچیده برای بیان خبر مناسب‌ترند. همچنین بهتر است از تکرار واژه‌ها در خبر رادیویی خودداری شود.

دشوار ننویسید. نام‌ها و اصطلاحات مشکل به متن خبر صدمه می‌زنند و آن را برای مردم نامفهوم می‌کنند؛ پس خبر را قبل از پخش چند بار باید خوانند و در صورت لزوم تصحیح کرد. همچنین شماره‌ها را بهتر است ساده تر نوشت. رشته‌های طولانی از اعداد برای درک بهتر از موضوع بی‌فایده است. آنچه برای شنونده مهم است همان اعداد تقریبی است و اعداد حتماً نباید دقیق بیان شود.

نویسندگان خبر رادیو باید به خاطر داشته باشند که خبر را برای شنیده شدن می‌نویسند؛ پس بهتر است همانگونه که صحبت می‌کنند، بنویسند. به عبارتی دیگر، می‌توان خبرهای رادیویی را محاوره‌ای نوشت و خواند اما نباید اصطلاحات عامیانه و کوچه بازاری بکار برد و به بهانه محاوره‌ای بودن نظم، دقت و انسجام را در سخن گفتن رعایت نکرد.

نحوه صحبت کردن در رادیو اهمیت زیادی دارد؛ بنابراین خبرهای رادیویی باید به درستی نوشته و ادا شوند. هیچ وقت شنوندگان رادیو نمی‌توانند درخواست کنند که جمله‌ای تکرار شود، پس افرادی که در تهیه،

تدوین و پخش اخبار رادیویی نقش دارند باید به شنوندگان کمک کنند تا خبر را شفاف و کامل بفهمند.

رادیو کاملاً به عضو شنوایی وابسته است و گوش کاملاً باید تحت تاثیر صداهایی که از رادیو شنیده می‌شود قرار بگیرد؛ بنابراین کلماتی را که از لحاظ آوا شناسی مشکل هستند نباید نوشت. هر کلمه‌ای را که اشتباه ادا می‌شود، باید با صدای بلند خواند و تمرین کرد.

مهمترین عنصر در رادیو، صدای گوینده است چرا که عموماً ابزاری برای رساندن اطلاعات مورد نظر شنونده به اوست. گویندگان خبر رادیو، اگر با حالتی خسته و لحنی بی‌احساس خبر بخوانند، شنوندگان نیز خبری خسته کننده و ملال‌آور خواهند شنید. منفی یا مثبت بودن حالت صدای گوینده نیز در اعتبار پخش اخبار نقش دارد. همچنین گوینده، خبر را باید چنان بیان کند که گویی رویداد هم اینک اتفاق افتاده و دانستن آن مهم است، نه به شکلی که دانستن و آگاهی از آن بی اهمیت جلوه کند.

صدای محیط از عناصر صوتی مورد استفاده در رادیوست و باید به راحتی برای شنونده قابل فهم و تشخیص باشد. مثلاً، غرش موتور جت به شنونده کمک می‌کند تا آن حس را عیناً دریابد. از طرف دیگر، مصاحبه‌های رادیویی بهتر است در محیطی نسبتاً آرام نجات شوند؛ زیرا پارازیت‌ها، ادیت قطعات صوتی را مشکل می‌کند.

عنصر صوتی دیگر در رادیو، موزیک است؛ این عنصر قدرت الهام‌بخشی بزرگی دارد. موزیک، قلب و ذهن شنونده را لمس و حس و حال مورد دلخواه را ایجاد می‌کند. این عنصر در جذب علاقه‌آنی شنوندگان، حفظ کردن این علاقه از طریق ارائه ویژه آن و ارضای حس کنجکاوی و جلب رضایت مخاطب تاثیر دارد.

سید علی موسوی - کارشناس ارشد ارتباطات